

W.F. Haug: lyhyt esittely

I

W.F. Haug (s. 1936) toimii filosofian professorina Länsi-Berliinin Freie Universitätissä. DAS ARGUMENT -aikakauslehti on kuitenkin hänen toimintansa moniulotteinen keskus. Vuodesta 1959 eli lehden perustamisesta lähtien hän on toiminut sen toimittajana.

Lehden puitteissa ja ympärillä on organisoinut monitieteellinen tutkijakollektiivi. Eri työryhmät ovat olleet ja ovat kollektiivin basista (mm. kriittisen psykologian ryhmä, automatiikan ja kvalifikaation projektiryhmä, ideologiateorioiden ryhmä (PIT), kriittinen lääketiede, Gulliver, Brecht -tutkimus jne.). Keskustelua, materiaalia ja tuloksia julkaistaan julkaisusarjassa ARGUMENT-SONDERBAND.

II

DAS ARGUMENTin lisäksi Haug parhaiten tunnetaan tavaarestetiikan kritiikin isänä. Tavaarestetiikan kritiikki alkoi 1960-luvun alkuvuosina kehittyä spontaanin työryhmän puitteissa. Ryhmä halusi selvittää itselleen ja muille kahta ihmistieteellistä peruskäsitettä, nimittäin vallan ja seksuaalisuuden käsitteitä.

Selvitystyö suuntautui alusta lähtien kahtaalle. Yhtäältä oltiin kiinnostuneita naisen vapautumisesta. Tämä ymmärrettiin konkreettiseksi teemmaksi, missä valta ja seksuaalisuus kytkeytyivät toisiinsa. Toisaalta ryhmässä tarkasteltiin tarpeiden ja viettivaateiden manipulaatiota joukkotiedotuksessa, mainonnassa ja kulutusikäntännössä.

Jälkimmäisestä aihepiiristä Haug alkoi kehittää tavaarestetiikan kritiikkiä. Tämä edellytti vuosien tutustumista kahteen yhteiskuntateoreettiseen klassikkoon; ensin Freudiin ja Marxiin ja

sitten jälleen Marxiin.

Tässä niteessä ilmestyvistä suomennuksista artikkeli *Zur Kritik der Warenästhetik* (1970) on ensimmäisiä systemaattisia tavaarestetiikan kritiikin läpivientejä. Se ei ole kuitenkaan vielä 'kypsää' tavaarestetiikan kritiikkiä. Jälkimmäinen käännös on jo teorian 'kolmanteen' kauden kuuluva puheenvuoro. Kolmas kausi hahmotuu par'aikaa edessämme mm. kaksiosaisen teoksen *Warenästhetik und kapitalistische Massenkultur* muodossa. I osa ilmestyi viime vuonna Argument-Verlagin kustantamana. Vuonna 1971 ilmestynyt *Kritik der Warenästhetik*, joka on ehtinyt jo 7. painokseen, muodostaa teorian toista vaihetta. Suomessa tätä teosta ovat esimerkiksi Juha Partanen ja Kaj Ilmonen hyödyntäneet mainostutkimuksessaan.

III

Tavaarestetiikan kritiikin kolmannessa vaiheessa Haug on liittänyt sitä kahteen muuhun viimevuosien keskeiseen tutkimusalaansa, nimittäin ideologian (PIT) ja kulttuurin ongelmiin. Tämä merkitsee massakulttuurin, ideologisten apparaattien, vaihtoehtokulttuurin, nuorisokulttuurin tai vaikkapa koulun esteettisen kasvatuksen asettuvan eksplisiittiseksi tavaarestetiikan kritiikin dimensioiksi.

Tavaarestetiikan kritiikki on kesken. Nyt suomeksi ilmestyvät puheenvuorot antavat mahdollisuuden alustavasti tutustua itse teoriaan ja sen vaiheisiin. Tehtävänsä käännösinä ne täyttävät siinä määrin kuin ne ohjaavat lukijan Haugin tuotannon tutustumiseen. Tämä on syytä aloittaa teoksesta *Warenästhetik und kapitalistische Massenkultur*, joka muiden ansioittensa lisäksi omaa esikuvallisen pedagogisen esitysmuodon, ja monidimensioisesta artikkelikokoelmasta *Ideologie/*

Warenästhetik/Massenkultur. Entwürfe zu einer theoretischen Synthese.

"Werbung" und Konsum" - Systematische Einführung
(= Band 1: *Warenästhetik und kapitalistische Massenkultur*). Berlin/West 1980.

Valmisteilla:

Produktion, Warenkonsum und Lebensweise (= Band 2: *Warenästhetik und kapitalistische Massenkultur*). Ilmestyy vuonna 1982.

W.F. HAUGIN JULKAISUJA

1. Kirjoja

Kritik des Absurdismus. Köln 1976.

Der hilflose Antifaschismus. 1967 (4.p. Köln 1977).

Kritik der Warenästhetik. Frankfurt/M 1971 (7.p. 1980).

Warenästhetik, Sexualität und Herrschaft. Aufsätze 1963-1970. Frankfurt/M 1972.

Bestimmte Negation. "Das unverfälschte Einverständnis des braven Soldaten Schwejk" und andere Aufsätze. Frankfurt/M 1973.

Vorlesungen zur Einführung ins "Kapital". Köln 1974 (2.p. 1976).

Kampagnen-Analysen (1). Berlin/West 1978.

Die Einübung bürgerlicher Verkehrsformen bei Eulenspiegel. Berlin/West 1978.

Ideologie/Warenästhetik/Massenkultur. Entwürfe zu einer theoretischen Synthese. Berlin/West 1979.

Der Zeitungsroman oder Der Kongress der Ausdrucksberater. Zürich 1980.

Yhdessä Projekt Ideologie-Theorien kanssa:

Theorien über Ideologie. Berlin/West 1979.

Faschismus und Ideologie. 2. Bände. Berlin/West 1980.

2. Valikoima kokoelmiin sisällyttömiä artikkeleita:

Was soll materialistische Erkenntnistheorie?
(*Argument* 81/1973).

Wider den bloss verbalen Materialismus (*Argument* 92/1975).

Das sozialistische Kollektiv braucht denkende Individuen und durch Einsicht vermittelte Verbindlichkeit (*Argument* 98/1976).

Zwei Kapitel über den ideologischen Klassenkampf
(*Argument* 100/1976).

Zur Dialektik von gesellschaftlicher Basis und politischem Überbau im Sozialismus (*Argument* 106/1977).

Marxismus, Dritte Welt und das Problem des Eurozentrismus (*Argument* 114/1979).

Werden die Kräfte von Arbeit, Wissenschaft und Kultur diesmal zusammenkommen? Zur geistigen Situation der Bundesrepublik Deutschland (1979):
(*DIE NEUE*, 27. ja 28.6.79).

Standpunkt und Perspektive materialistischer Kulturtheorie (*Argument-Sonderband AS* 47/1980).

Brechts Beitrag zum Marxismus (Aktualisierung Brechts, *Argument-Sonderband AS* 50, 1980).

Strukturelle Hegemonie (*Argument* 128/1981).